

اولین گام در راه موفقیت

یکی از موارد مهمی که باعث ایجاد ذهنیت ناسالم می شود، مقایسه وضعیت ظاهری زندگی خود با دیگران است. در بین مردم جامعه، همیشه افرادی وجود دارند که از نظر وضعیت زندگی در موقعیت بهتری نسبت به ما برخوردارند.

حالاتی که از این مقایسه نصیب انسان می شود، می تواند اثرات مخربی داشته باشد که در اینجا راهنمایی امیر مؤمنان در این باره می شنویم که در خطبه ۲۳ نهج البلاغه آمده است.

«پس از ستایش پروردگار، بدانید که تقدیرهای الهی چون قطرات باران از آسمان به سوی انسانها فرود می آید، و بهره هر کسی، کم یا زیاد به او می رسد پس اگر یکی از شما برای برادر خود، برتری در مال و همسر و نیروی بدنی مشاهده کند، مبادا فریب خورد و حسادت کند، زیرا مسلمان - تا زمانی که دست به عمل پستی نزده که از آشکار شدنش شرمنده باشد و مورد سرزنش مردم پست قرار گیرد - به مسابقه دهنده ای می ماند که دوست دارد در همان آغاز مسابقه پیروز گردد تا سودی به دست آورد و ضرری متوجه او نگردد.

هم چنین مسلمانی که از خیانت پاک است انتظار دارد و یکی از دو خوبی نصیب او گردد: یا دعوت حق را لبیک گفته عمر او پایان پذیرد «که آنچه در نزد خداست برای او بهتر است»، و یا خداوند روزی فراوان به او دهد و صاحب همسر و فرزند و ثروت گردد، و هم چنان دین و شخصیت خود را نگاه دارد. همانا ثروت و فرزندان، محصول دنیا و فانی شدنی، و عمل صالح زراعت آخرت است، گر چه گاهی خداوند، هر دوی آن را به ملت هایی خواهد بخشید. از خدا در آن چه اعلام خطر کرده است بر حذر باشید! از خدا آنگونه بترسید که نیازی به عذر خواهی نداشته باشید! عمل نیک انجام دهید بدون آن که به ریا و خود نمایی مبتلا شوید، زیرا هر کس، کاری برای غیر خدا انجام دهد، خدا او را به همان غیر واگذارد. از خدا، درجات شهیدان، و زندگی سعادتمندان، و هم نشینی با پیامبران را درخواست می کنیم.»

از سخنان مولای خود می توانیم درسهای زیادی بگیریم:

اول - در نگاه شخصی مثل امیرالمؤمنین، افرادی که به خدا درست ایمان دارند ممکن نیست همیشه در انتظار راحتی و شادی حقیقی هستند و ممکن نیست بخاطر امور دنیایی دچار رفتارهای پست یا حالات افسردگی شوند.

دوم - چیزهایی مثل تقدیر وجود دارد که در آنها نقش نداریم و چیزهایی هم هست که در آن موثریم. آنچه در این میان مهم است، آن است که در هر حال به دنبال آن باشیم که وظایف خود را بشناسیم و اعمال درست خود را با نیت درست انجام دهیم و بقیه را به خدا واگذاریم.

اگر همه چیز ما دنیا بود، جا داشت که از مقایسه خود با دیگران غمگین شویم اما توجه اصلی ما به آخرت است؛ بنابراین هیچگاه در حالت بازنده و غمگین نمی شویم. هر لحظه ممکن است خدا از فضل خودش وضعیت ما را بهبود بدهد همانطور که هر لحظه هم امکان دارد ما را بمیراند که در آن صورت نزد او می رویم و برای ما بهتر است

سوم – روزی ما جزئی از تقدیر ماست که مثل قطرات باران است که بر کل یک شهر می بارد و برای استفاده همه نازل شده است. ما هم هرگز از روزی بی بهره نخواهیم ماند، هر چند ممکن است کم باشد یا زیاد.

چهارم – مشکلات فکری و روانی ما از زمانی شروع می شود که داشته های خود را با دیگران مقایسه می کنیم. در این مواقع است که خیلی خطر دارد که کارهایی بکنیم که پست است. حتی افسردگی هم به اراده خود ماست و جزو اعمال ناصالح است.

پنجم – قبول داشتن تقدیر به این معنا نیست که در کسب روزی تنبلی کنیم، یا با برخورد های عجولانه یا نسنجیده خودمان باعث شویم که دارایی هایمان را از دست بدهیم.

ششم – بهره مندی از دنیا مانند ثروت و همسر و فرزندان، پسندیده است اما به شرطی که فراموش نکنیم که همه اینها محصول دنیا و فانی شدنی است و عمل صالح زراعت آخرت است که در زندگی حقیقی ما به کارمان می آید.

هفتم – اگر همه چیز ما دنیا بود، جا داشت که از مقایسه خود با دیگران غمگین شویم اما توجه اصلی ما به آخرت است؛ بنابراین هیچگاه در حالت بازنده و غمگین نمی شویم. هر لحظه ممکن است خدا از فضل خودش وضعیت ما را بهبود بدهد همانطور که هر لحظه هم امکان دارد ما را بمیراند که در آن صورت نزد او می رویم و برای ما بهتر است.

هشتم – عده ای از بندگان خدا هستند که هم از بهره های دنیایی فراوانی بهره مندند و هم اهل اعمال صالح هستند؛ اما خدا را نمی توان گول زد. نیت های ما را می داند و اگر اعمال صالح را به هر نیتی بجز رضای او انجام دهیم، از ما قبول نمی کند.

بخش نهج البلاغه تبیان